

погляди різняться трактуванням категорії ДПП. Деякі автори розглядають ДПП як особливу форму непрямой приватизації [3], інші вважають, що партнерство знаходиться на межі державного й приватного секторів, не виступаючи ні приватизованими, ні націоналізованими інститутами [4]. Найбільш конструктивним є розуміння ДПП як повноцінної заміни приватизаційних програм, що дозволяє реалізувати потенціал приватнопідприємницької ініціативи, з одного боку, і зберегти контрольні функції держави в соціально значимих секторах економіки – з іншого [1, с. 34–37]. Тобто, на відміну від приватизації, у партнерствах право власності зберігається за державою, а ступінь участі приватного підприємництва у спільних із державою проектах залежить від обраної форми партнерства і масштабів передачі повноважень у приватні руки. Проте, ДПП ефективно в країнах із низьким рівнем корупції та тіншовим бізнесом. Адже в даному випадку державну участь у співпраці із бізнесом використовують у тіншових схемах вивозу капіталу, приховуванням доходів, несплаті податків тощо. Для прикладу, Україна за рівнем сприйняття корупції посідає 144-те зі 176-ти місць у рейтингу міжнародної неурядової організації Transparency International. Обсяг тіншового сектора української економіки становить як мінімум 350 млрд. гривень на рік. Про це пише тижневик "Дзеркало тижня. Україна" із посиланням на оцінку податківців, оприлюднену в ході презентації Концепції реформування податкової системи.

Оскільки вітчизняні інфраструктурні галузі знаходяться в недофінансованому положенні, породжуючи небезпеку техногенних криз і катастроф, слід переглянути існуючі та знайти компромісні методи стимулювання і залучення капіталів у цю сферу через ДПП. А для того щоб в Україні реалізувати системний підхід в управлінні процесами економічної взаємодії бізнесу і держави, необхідно підійти до комплексного прийняття таких рішень:

- по-перше, оптимізації форм взаємодії бізнесу та влади у процесі обґрунтування та реалізації стратегічних суспільних і приватних ініціатив;
- по-друге, створення сприятливого інституційного правового, економічного та організаційного середовища для співпраці держави і бізнесу;
- по-третє, реформування судової системи та забезпечення гарантій стабільності й захисту власності для приватних суб'єктів ДПП, які ефективно працюють у вітчизняному інституційно-правовому полі;
- по-четверте, підготовки фахівців у сфері ДПП;
- по-п'яте, впровадження інституту соціальної відповідальності бізнесу і держави у сфері економічних відносин.

Ефективне партнерство можливе лише за умови повної ясності й передбачуваності стратегії подальшого розвитку країни, стабільності "правил гри" у бізнес-середовищі. В іншому випадку існує загроза формальної участі бізнесу у великомасштабних проектах держави з метою самозбереження, отже, втрати ефективного підприємництва.

Література

1. Варнавский В.Г. *Партнерство государства и частного сектора: формы, проекты, риски* / В. Г. Варнавский. — М. : Наука, 2010. — С. 5–40.
2. Дерябина М. *Государственно-частное партнерство: теория и практика* / М. Дерябина // *Вопросы экономики*. — 2008. — № 8. — С. 61–77.
3. *Public-Private Partnerships: Financing a Common Wealth*. — Wash., 1985. — P. 67.
4. Gerrard M. B. *What Are Public-Private Partnerships, and How Do They Differ from Privatizations?* / M. B. Gerrard // *Finance & Development*. — 2011. — Vol. 38. — № 3.

Ірина ШКУРА

Дніпропетровська державна фінансова академія

**ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА МІЖНАРОДНИЙ РУХ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО
КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ**

Одна з форм міжнародного руху капіталу – переміщення підприємницького капіталу або міжнародне інвестування. Податкова політика держави відіграє значну роль у регулюванні процесів міжнародного руху підприємницького капіталу. Здійснити оцінку впливу системи оподаткування на процеси міжнародного руху підприємницького капіталу можливо через аналіз податкової політики щодо іноземних інвестицій.

В Україні до підприємств, створених за участю іноземних інвесторів з 25.02.2000 р. застосовується національний режим оподаткування, установлений законами України для підприємств, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження. Частиною другою статті 287 Митного кодексу України встановлено, що товари (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), що ввозяться на митну територію України на строк не менше трьох років іноземними інвесторами відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, звільняються від сплати ввізного мита. При відчуженні таких товарів раніше трьох років з часу зарахування їх на баланс ввізне мито сплачується на загальних підставах [1, 2].

Прямі інвестиції або реінвестиції у корпоративні права, що надходять в Україну як внесок до статутного капіталу українського підприємства звільняються від оподаткування податком на прибуток згідно п. 136.1.3 ст. 136 ПКУ [3].

Якщо іноземні інвестиції вносяться грошовими коштами, вони не оподатковуються податком на додану вартість згідно п. 196.1.4. ст. 196 ПКУ. Але внесення майна у статутний капітал українських підприємств в якості іноземних інвестицій підлягає оподаткуванню ПДВ. При цьому сума сплаченого ПДВ може бути віднесена платником податку до складу податкового кредиту у періоді, наступному після сплати згідно пп. «б» п. 198.1, ст. 198 ПКУ, але ж практичне застосування механізму відшкодування ПДВ державою не дає можливості вважати таку пільгу фактично діючою.

Динамічні показники процесів прямого іноземного інвестування у період з 1995 по 2012 рр., демонструють збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну у 100 разів та з України майже у 340 разів [4].

З початку 2005 року притік іноземного капіталу в Україну значно збільшився. На думку експертів це відбулося за рахунок офіційного затвердження курсу зовнішньої політики як «проєвропейської». Вступ до СОТ (травень 2008 р.) ще посилив цю тенденцію [5].

Згідно офіційних статистичних даних, 28,6% всіх прямих іноземних інвестицій надходить до України з Кіпру, який згідно українського законодавства має офшорний статус, сприятливі умови оподаткування, забезпечення конфіденційності інформації, а якщо додати частку інвестицій, що надходять з Віргінських островів (3,4%), то взагалі отримаємо 32% капіталу з країн зі сприятливим податковим кліматом. У структурі прямих інвестицій з України взагалі частка Кіпру складає 90,4%, що демонструє безпосередній вплив податкового чинника на міжнародний рух підприємницького капіталу у формі іноземних інвестицій [4].

У рейтингу Doing Business Світового банку також враховується фактор податкової системи при визначенні позиції країни. Дія основних змін, закріплених Податковим кодексом, вплинула позитивно на переміщення України в рейтингу з 152 до 137 позиції.

Дослідження бізнес-клімату Європейської Бізнес Асоціації, яке проводиться щоквартально серед 103 респондентів з перших осіб компаній-членів Асоціації також показує врахування податкової політики у позиції країни. У 3 кварталі 2012 року бізнес-клімат в Україні було оцінено інвесторами на 2,14 балів з 5 можливих, що є найнижчим показником з 2008 року.

Підсумовуючи, зазначимо, що в процесі податкового регулювання міжнародного руху капіталу в умовах глобалізації відбувається свідомий, активний та цілеспрямований вплив держави на учасників міжнародних економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних пропорцій у міжнародних фінансових потоках. Вплив податкової політики на рух капіталів відбувається через: види податків; ставки податків;

податкові пільги, що має безпосередньо проявляється у загальному рівні оподаткування та сумах відрахувань до бюджету.

Література

1. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року №93/96-ВР зі змінами і доповненнями.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI зі змінами і доповненнями.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями.
4. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Аналитический обзор: Прямые инвестиции в Украину, апрель 2011 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kua.niko.ua/wp-content/uploads/2010/07/Sector_Review_Macro-c-FDI_2011_full-v_RU.pdf.

Ольга ШМОРГУН

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ГЛОБАЛЬНЕ КОНКУРЕНТНЕ ЛІДЕРСТВО В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОГОСПОДАРСЬКОГО ЛАДУ

Перше десятиліття ХХІ ст. ознаменувалося початком нової віхи трансформаційних процесів, розпочатих ще у минулому столітті. На зміну стабільного, хоча і напруженого, біполярного світу прийшла абсолютна та безапеляційна першість Сполучених Штатів майже у всіх галузях економіки, а відтак і затвердження їх як глобального лідера.

Проте, «новий світовий порядок» за своєю природою відкидає можливість існування єдиного світового гегемона, спираючись на багатовекторність розвитку національних економік та створенні нових світових економічних центрів. На практиці це втілюється у формуванні ряду міжнародних об'єднань (СНД, ЄС тощо), підписанні міжнародних економічних договорів про співпрацю (договір про заступання Європейське об'єднання вугілля та сталі, договір про заснування Європейська спільнота з атомної енергії та інші) та введення в обіг нової міжнародної валюти (євро).

Таким чином, сучасний поліполярний світ формує підґрунтя для забезпечення рівних можливостей розвитку для всіх країн планети, як суб'єктів міжнародних відносин. Проте в силу історичних чинників, географічному розташуванню та наявності природних ресурсів країни отримують ті чи інші конкурентні переваги перед своїми сусідами-суперниками, що дозволяє їм, за умов глобальної лібералізації ринків, отримати більший дохід та стати лідерами в окремих сферах господарювання. В цих умовах надзвичайно важливого значення набувають дослідження концепції глобального конкурсного лідерства, як цілісної системи взаємопов'язаних напрямків розвитку країни.

До числа основоформуєчих галузей глобального конкурентного лідерства ми відносимо: політику, екологію, інновації, інфраструктуру, виробництво, природні ресурси, ідеологію і фінансово-економічну, соціальну та військову сферу. Саме їх різноваріативне комбінування дає змогу країнам вчасно пристосовуватися до швидкоплинних умов світогосподарювання та утримувати позицію лідера, лише змінюючи так звані «основоположні компоненти» на нові, більш актуальні. Така системність розвитку вибраного ряду сфер дозволяє країнам компенсувати втрати конкурентних переваг в якійсь окремій галузі економіки.

На практиці ми можемо спостерігати втілення даної теорії у політиці США, ЄС, КНР та ОАЕ. Передбачивши занепад американської економіки, а саме фінансової сфери, уряд Сполучених Штатів перенаправив основну свою увагу на підвищення військової могутності та формування нової «глобальної ідеї міжнародної боротьби з глобальним тероризмом».[1] Європейський Союз, відчувши на собі удари світової фінансової кризи, починає масштабні реформування в соціальній